

วัฏสงสารกับไวรัสโควิด 19 ให้บทเรียนอะไรแก่ชีวิตมนุษย์

Cycle of life and Virus19 Effect for Worthy of Human

พระครูภาวนาโชติคุณ (ก๊วยไฮ้ ชุตินฺธโร)¹

บรรณาธิการ วารสารภาวนาสารปริทัศน์¹

Phrakhrupowwanachotikhun (Kuihai Chutintaro)¹

Chief Editor, Wishing Journal Review (WJR)¹

บทคัดย่อ

ไวรัสโควิด 19 ให้บทเรียนอะไรแก่ชีวิตมนุษย์ เป็นอนุสติ เรื่องโรคระบาดในสมัยโบราณก็คงเหมือนกับโรคระบาดในสมัยปัจจุบัน แต่ในสมัยปัจจุบันโรคระบาดมีความน่ากลัวอีกเท่าตัว อย่างที่มีข่าวว่าโรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) เป็นอาวุธชีวภาพ โรคระบาดในสมัยปัจจุบัน จึงน่ากลัวไม่แพ้สงครามโลกที่ทำร้ายกันด้วยอาวุธ สงครามโลกที่ทำร้ายกันด้วยอาวุธ (ปรมาณู) ครั้งที่ 2 คิดว่าน่ากลัว แต่สงครามโรคโควิด-19 เป็นที่น่าสะพรึงกลัว และน่ารังเกียจกว่า แม้แต่สำหรับคนที่เคยรักใคร่ใกล้ชิดกัน การแสดงความห่วงใยต่อกันอย่างปกติทำไม่ได้ เมื่อได้เห็นโศกศพเพื่อนร่วมโลกที่ตายเพราะโรคระบาด ซึ่งขนย้ายไปเผาเป็นทิวแถว ก็นึกถึงศพที่ทิ้งเกลื่อนกลาดรอบเมืองเวสาลีในสมัยพุทธกาล คิดว่าคงมีสภาพเหมือนกัน เพียงแต่ว่า ข้างศพเหยื่อโควิด-19 ไม่มีผู้คนอยู่ใกล้เลย เพราะกลัวเชื้อโรคจากศพ ส่วนที่กองศพของชาวเมืองเวสาลีนั่นเชื่อกันว่า มี “อมนุษย์” (หรือวิญญาณของผู้ตาย) ร่ายล้อมเต็มไปหมด

คำสำคัญ : วัฏสงสาร, โควิด 19, บทเรียนชีวิตมนุษย์

Abstract

What is the Virus19 given reason for human remind? We all know well for this case as the same of antiacne disease up to now. But nowadays it rather awful more than before. Example for corona-19 come from biological weapon. So that disease from nowadays has been more before such as 2nd world war was attracted human by bad weapon (Nuclear). Therefore, corona-19 must be awful and ugly more than before. Even everyday life for close people cannot be meet and communicate on face then died because of this disease the cremate them. In the ancient time at Visary city had been got crisis like this too. From their bodies as concern with corona-19 had been “In Humans” or date of spirit as all cover places.

Keywords : Cycle of life, Virus19, Worthy of Human.

1. อุทกภัยในวงจรชีวิตมวลมนุษย์

วิญญูสงสารกับไวรัสโควิด 19 ให้บทเรียนอะไรแก่ชีวิตมนุษย์ เป็นอนุสติ เรื่องโรคระบาดในสมัยโบราณ ก็คงเหมือนกับโรคระบาดในสมัยปัจจุบัน แต่ในสมัยปัจจุบันน่ากลัวกว่า เพราะการสื่อสารถึงกันมีมากขึ้นด้วย เป็นยุคข่าวสาร มี “การเมือง” ทั้งในแต่ละประเทศและระหว่างประเทศผสมโรง ทำให้โรคระบาดมีความน่ากลัวอีกเท่าตัว อย่างที่มีข่าวว่าโรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) เป็นอาวุธชีวภาพ โรคระบาดในสมัยปัจจุบัน จึงน่ากลัวไม่แพ้สงครามโลกที่ทำร้ายกันด้วยอาวุธ สงครามโลกที่ทำร้ายกันด้วยอาวุธ (ปรมาณู) ครั้งที่ 2 คิดว่าน่ากลัว แต่สงครามโรคโควิด-19 เป็นที่น่าสะพรึงกลัว และน่ารังเกียจกว่า แม้แต่สำหรับคนที่เคยรักใคร่ใกล้ชิดกัน การแสดงความห่วงใยต่อกันอย่างปกติทำไม่ได้ เมื่อได้เห็นโศกศพเพื่อนร่วมโลกที่ตายเพราะโรคระบาด ซึ่งขนย้ายไปเผาเป็นทิวแถว ก็นึกถึงศพที่ทิ้งเกลื่อนกลาดรอบเมืองเวสาลีในสมัยพุทธกาล คิดว่าคงมีสภาพเหมือนกัน เพียงแต่ว่า ข้างศพเหี่ยวโควิด-19 ไม่มีผู้คนอยู่ใกล้เลย เพราะกลัวเชื้อโรคจากศพ ส่วนที่กองศพของชาวเมืองเวสาลินั้นเชื่อกันว่า มี “อมนุษย์” (หรือวิญญาณของผู้ตาย) ร่ายล้อมเต็มไปหมด

ในอดีตกาลมีตำนานเล่ากันว่า เมื่อครั้งพุทธกาล กรุงเวสาลีเกิดทุพภิกขภัย ฝนแล้งข้าวกล้าตาย เกลื่อนกลาด ชาวเมืองมากมายล้มตายเพราะความอดอยากและโรคห่า (อหิวาตกโรค) ระบาด ต้องนำศพมากมายไปทิ้งนอกเมือง ครั้นพวกอมนุษย์ได้กลิ่นคนตายก็พากันเข้าพระนคร รบกวมนมนุษย์ที่ยังมีชีวิตอยู่ บรรดาเจ้าลิจฉวีจึงตกลงให้เชิญเสด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาโปรด

เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จถึงเขตแดนนครเวสาลี ฝนโบกขรพรรษก็โปรยเม็ดลงมา ซากศพทั้งปวงถูกน้ำล้างสู่แม่น้ำคงคาจนหมดสิ้น และเมื่อพระองค์เสด็จถึงกรุงเวสาลี ท้าวสักกะจอมทวยเทพและหมู่เทพก็เสด็จมา ยังผลให้อมนุษย์ (ภูตผี) ทั้งหลายต้องหลบหนีไปจากเมืองเวสาลี

จากนั้นพระพุทธเจ้าได้ตรัสเรียกพระอานนท์สั่งว่า ดูก่อนอานนท์ เธอจงเรียนรัตนสูตรนี้ ถือเครื่องประกอบพิธีกรรม เทียวเดินไประหว่างปราการ 3 ชั้นแห่งกรุงเวสาลีกับพวกเจ้าลิจฉวีราชกุมาร ทำพระปริตร แล้วได้ตรัสรัตนสูตร พอพระเถระกล่าวว่า **ยงกิลลิจิ** เท่านั้นพวกอมนุษย์ทั้งหลายก็หลบหนีไปจนหมดสิ้น โรคภัยทั้งหลายก็หมดสิ้นไป

เนื้อหาของบทสวดรัตนสูตรนี้ โดยหลักเป็นการกล่าวถึงคุณแห่งพระรัตนตรัยคือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ โดยส่วนแรกเป็นการประกาศให้เหล่าภูตคัมภีร์ครองรักษาพวกมนุษย์ที่นำเครื่องพิธีกรรม มาบวงสรวงทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน ซึ่งพิธีกรรมนี้หมายถึงการทำบุญตามหลักพุทธศาสนา ส่วนที่ 2 เป็นการบรรยายคุณพระรัตนตรัยว่าเป็นรัตนอันประเสริฐสุด และส่วนที่ 3 เป็นการประกาศให้ภูตทั้งหลายจงนมัสการพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ และอำนวยการให้สรรพสัตว์เหล่านี้มีความสุข (ขุททก. อฎ. (ไทย) 141-144)

สำหรับการสวดมนต์เพื่อโรคโควิด-19 นี้ ไม่เพียงเฉพาะเมืองไทยหรือเมืองพุทธเท่านั้น ทางด้านกรุงวาติกันซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งศาสนาคริสต์ นำโดยสมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิสก็ได้สวดภาวนาให้กรุงโรมพ้นจากโรคระบาด ไมค์ เพนซ์ รองประธานาธิบดีสหรัฐ ได้ร่วมสวดมนต์กับสมาชิกที่ทำเนียบขาวเพื่อเป็นกำลังใจสู้ไวรัสโคโรนา ด้านองค์ดาไลลามะก็ได้ชวนสวดมนต์ป้องกันไวรัสเช่นกัน

2. ความหมายและขอบข่ายของวิญญูสงสารวงเวียนแห่งชีวิต

วิญญูสงสาร พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่าการเวียนว่ายตายเกิด ผู้เขียนเข้าใจว่าเป็นการแปลแบบอรรถาธิบาย คือแปลเอาใจความเป็นใหญ่ ซึ่งหมายถึงการที่จิตหรือใจหรือธาตุรู้หรือมโนวิญญาณดวงหนึ่งๆ เวียนว่ายไปจุติ (เกิด) หรือปฏิสนธิในภพใดภพหนึ่งหรือภูมิใดภูมิหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภพน้อยหรือภพใหญ่ หรือภพเดิมภูมิเดิมรอบใหม่ไม่มีที่สิ้นสุดไม่หยุดไม่หย่อน ออกจากภพหนึ่งก็ไปสู่อีกภพหนึ่งเรื่อย ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด ตามอำนาจของ วิญญู 3 คือ กิเลสวิญญู กรรมวิญญู วิชาวิญญู พาให้เป็นไป มนุษย์ทุกคนสัตว์เดรัจฉานและอสุรกายทุกตัว ที่เกิดมาในภพนี้ ต่างก็เป็นอย่างเดียวกัน คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย หรือ อุบัติขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไป (พระราชมณเฑียร (ป.อ. ปยุตฺโต), 2528 : 118)

สังสาร หรือ **สงสาร** แปลว่า ความท่องเที่ยวไป ในทางศาสนาพุทธ หมายถึง การเวียนว่ายตายเกิด มิใช่หมายถึงความรู้สึกหวั่นไหวด้วยความกรุณาเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์

สังสารวัฏ แปลว่า ความท่องเที่ยวไปในอาการที่เป็นวิญญู การหมุนวนอยู่ในการเวียนว่ายตายเกิด เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **วิญญูสงสาร**

สงสารวัฏ หมายถึง การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพภูมิต่าง ๆ ของสัตว์โลกด้วยอำนาจ กิเลส กรรม วิชา หมุนวนอยู่เช่นนั้นตรวนเท่าที่ยังตัดกิเลส กรรมวิชาไม่ได้

วิญญูสงสาร คือ วิญญู แปลว่าหมุนรอบหรือหมุนวน กับ สงสาร คือ ความสลดหดหู่ใจ มักเรียกว่า ความน่าสงสาร เป็นอาการของจิตหรือใจหรือมโนวิญญาณ ที่มองเห็นโทษเห็นภัยในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีอยู่เป็นอยู่ หรือจะมีจะเป็นในอนาคตต่อไป เป็นสิ่งที่ไม่เจริญตาไม่เจริญใจ ไม่น่ารื่นรมย์ เป็นสิ่งที่มีความทุกข์ทรมานแผ้วอยู่ น่าเบื่อหน่าย น่าสงสารผู้ไม่รู้ตัวติดจมอยู่กับสิ่งเหล่านั้น

เราคงจะไม่เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะกิเลสตัณหาอะวิชชาปิดบังเอาไว้ ทำให้ตกอยู่ในอาการของคนประมาทปุณคนธรรมดา จะมองเห็นแต่ความน่าสงสารของคนอื่น มักมองไม่เห็นความน่าสงสารของตัวเอง เนื่องจากขาดโอปะนะยิโก คือการน้อมเข้ามาหาตน คิดว่าคงเป็นแต่เขา มัวเมาทำให้ติดจมอยู่ในอาการของความน่าสงสารนั้น วนไปเวียนมาไม่มีที่สิ้นสุด ท่านอุปมาอุปมัยเหมือนมดแดง ไต่ขอบภาชนะที่เป็นวงกลม ไต่ไปหนานานเท่าใดก็ไม่เห็นที่สิ้นสุด ไม่ทราบว่าจะเมื่อใดจะรู้ตัว และรู้จักวิญญูสงสารมองเห็นโทษภัย ในการติดอยู่จมอยู่กับวิญญูสงสาร และหาทางหลีกเลี่ยงไปเสียจากวิญญูสงสารนั้น

ความน่าสงสารเป็นเรื่องใหญ่ เกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกชาติ ทุกภาษา ทุกศาสนาเป็นอย่างไรการได้เกิดมาเป็นมนุษย์ท่านว่าเป็นลาภอันประเสริฐ เนื่องจากภพภูมิมนุษย์เป็นภพภูมิที่มีความพร้อมที่จะรองรับคุณธรรม ศีลธรรมจริยธรรมมากกว่าภพภูมิอื่น ๆ มนุษย์ สัตว์เดรัจฉาน อสุรกาย บางประเภท แม้จะมีร่างกายและจิตใจ เช่นเดียวกับมนุษย์ แต่ความรู้สึกลึกซึ้งดีในกรอบของคุณธรรมศีลธรรม มนุษย์มีมากกว่าสัตว์เดรัจฉาน ถ้ามนุษย์ที่เกิดมาไม่มีคุณธรรมศีลธรรมจริยธรรม มนุษย์ก็ไม่ต่างอะไรจากสัตว์เดรัจฉาน และอาจจะโหดร้ายยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉานเสียอีก มนุษย์ที่เกิดมาแล้ว มิได้ใส่ใจทำบุญทำกุศล สะสมบุญบารมีให้แก่ตัวเอง ก็ไม่ต่างอะไรจากสัตว์เดรัจฉาน คือเกิดมาใช้กรรม เกิดมาใช้เวร หมดยายุขัยแล้วก็ตายไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2548: 65-66)

3. ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐในวัฏสงสารของมนุษย์

มนุษย์แม้จะมีหลายเผ่าพันธุ์ หลายชาติ หลายภาษา หลายความเชื่อ หลายศาสนา ต่างก็มีร่างกายและจิตใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญเหมือนกันถิ่นที่อยู่ของมนุษย์แม้จะอยู่คนละแห่ง แต่ก็อยู่โลกอันเดียวกัน สมัยก่อนห่างกันไกลกันมาก ไม่สามารถไปมาหาสู่กันได้ แต่ปัจจุบันยานพาหนะเจริญก้าวหน้าขึ้น สามารถไปมาหาสู่กันได้ทุกที่ ความสำคัญของเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา น่าจะลดน้อยถอยลง ความเมตตาสงสารซึ่งกันและกันในกลุ่มมนุษย์น่าจะมีมากขึ้น

มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาทุกศาสนา มีความต้องการพื้นฐานเหมือนกัน คือต้องการอยู่ดี กินดี มีความสุข ร่างกายต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ยานพาหนะ เครื่องมือสำหรับทำงาน จิตใจต้องการความรื่นรมย์ ความสะดวกสบาย ความสุขสงบเย็น การศึกษาเล่นเรียนจากคนรุ่นก่อน ทำให้มนุษย์สามารถดำรงฐานะอยู่ได้ และเจริญก้าวหน้าเรื่อยมา การศึกษากับการปกครองเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะทำให้นมนุษย์อยู่กันเป็นหมู่เหล่าได้อย่างมีความสุข

มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความทุกข์ยากลำบาก เนื่องจากเกิดมามีร่างกาย ร่างกายต้องการอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่มเกิดมาใหม่ ๆ ผู้ทำให้เกิดต้องรับผิชอบบำรุงเลี้ยงดู ถ้าเขามีความรับผิชอบดี ก็จะสบายและเจริญเติบโตจนรู้จักรับผิชอบ ทำมาหากินเลี้ยงดูตนเองได้ถ้าเขาไม่รับผิชอบก็จะลำบาก อาจจะถูกปล่อยให้ตายเสียตั้งแต่ยังเล็ก เมื่อเจริญวัยขึ้นพอที่จะทำมาหากินเลี้ยงดูตนเองและผู้เกี่ยวข้องที่มีบุญคุณต่อกันสืบต่อกันไป มนุษย์ทุกหมู่เหล่าต้องดิ้นรนชวนขวายทำมาหากินเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนา หาไม่หยุดหย่อน ไม่หาก็กลัวจะไม่มีอยู่ไม่มีกิน ไม่มีใช้การกินการหา เป็นความทุกข์ยากลำบาก เป็นความน่าสงสารของมนุษย์ประการที่หนึ่ง การทำมาหากินของมนุษย์ นอกจากจะเกิดความยุ่งยากลำบากแล้วยังเป็นบ่อเกิดแห่งการต่อสู้แย่งชิง เนื่องจากต่างคนต่างก็แสวงหา ต่างคนต่างก็จะเอาให้ได้ การต่อสู้แย่งชิงกันก็เกิดขึ้น กลายเป็นการลักขโมย ติชิงวิ่งราว หลอกหลวง คดโกงกันขึ้น นอกจากต่อสู้แย่งชิงระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองแล้ว บางครั้งมนุษย์ก็แย่งชิง

กับสัตว์เดรัจฉาน เปียดเบียนข่มเหงสัตว์เดรัจฉานผู้มีกำลังอ่อนด้อยกว่า กลายเป็นกรรมวิภูษะ วิบากวิภูษะ เกิดขึ้นตรวนความสงบสุขของมนุษย์ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เนื่องจากกรรมบางอย่างแม้เปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติไปแล้ว ก็ยังตามให้ผลอยู่ เมื่อมนุษย์หาสิ่งที่ต้องการมาได้สมปรารถนาแล้ว มนุษย์จะมีความรู้สึกหวงแหนสิ่งเหล่านั้น จะพยายามรักษาสິงของเหล่านั้นเอาไว้ เพื่อประโยชน์ตนและผู้เกี่ยวข้อง หามาได้แล้วก็มายุ่งยากเรื่องการเก็บรักษาอีก ความหวงแหนกลายมาเป็นความห่วงใย จะหนีไกลก็ไม่ได้ต้องคอยเฝ้าคอยดูแล นอกจากยุ่งยากลำบากเพราะการหาแล้ว ก็มายุ่งยากลำบากเพราะการหวง การหวงอีก ความน่าสงสารของมนุษย์ก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

การต่อสู้แย่งชิงของมนุษย์ เกิดขึ้นทุกหมู่เหล่าเผ่าพันธุ์ แม้เผ่าพันธุ์เดียวกันก็แย่งชิงกัน ยิ่งต่างเผ่าพันธุ์ ความโหดร้ายยิ่งเพิ่มมากขึ้นกลายเป็นสงครามประหัตประหารกันซึ่งหน้าเปิดเผย ชนิดใครดีใครอยู่ ประวัติอันยาวนานของมนุษยชาติ ชี้ให้เห็นความน่าสงสารของเหล่านมนุษย์มีมากมาย เมื่อใดหนอห่มมนุษย์จึงจะอยู่กันอย่างสันติสุข

ความต้องการของมนุษย์มีหลายสิ่งหลายประการ นอกจากหามาเพื่อกินเพื่อใช้ เพื่ออาศัย เพื่อรักษาโรคแล้ว ยังหามาเพื่ออามัณเฑาะ หามาเพื่อเกียรติยศชื่อเสียงอีก ยิ่งหลายอย่างหลายประเภทขึ้น ความยุ่งยากลำบากของมนุษย์ยิ่งทวีขึ้นเป็นเงาตามตัว ไฟกิเลสโลภ โมหะกระหน่ำ เผาผลาญจิตใจของมนุษย์ตลอดเวลา น่าสงสารมนุษย์เหล่าผู้ไม่รู้จักรัศมีเครื่องแก้กิเลส ไม่รู้จักบรรเทาไฟกิเลสมิให้ลุกลามเกินความพอดี ไฟกิเลสโลภ ไฟกิเลสโกรธ ไฟกิเลสหลง ก็กระหน่ำความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสุดท้ายโลกทั้งโลกก็จะลุกเป็นไฟ โหมไหม้เหล่านมนุษย์โดยไม่เลือกหน้า โอ้ย มันช่างน่าสงสารเหล่านมนุษย์ผู้ไม่รู้จักคิด ไม่รู้จักธรรมแท้ นอกจากทุกข์ที่เกิดจากเหตุภายนอก จะรุมร่ำมนุษย์ตลอดเวลาแล้ว มนุษย์ยังมีทุกข์ที่เกิดจากเหตุภายใน รุมร่ำเพิ่มเข้าไปอีก

นั่นคือความเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของมนุษย์เอง มันเกิดขึ้นมีขึ้นตลอดเวลา ไม่ยกเว้นให้ใคร กล่าวคือ ร่างกายของมนุษย์ทุกคนที่เกิดมาจะเปลี่ยนแปลงไปตามกฎอนิจจัง คือไม่เที่ยง จะขลุกอยู่กับความทุกข์นานาประการเรียกว่าทุกข์ และสุดท้ายจะพบกับความเสื่อมสลาย ว่างเปล่า เรียกว่าอนัตตา คือ ไม่มีตัวตนแน่นอน หมุนเวียนเปลี่ยนไปตลอดเวลา

ร่างกายมนุษย์ไม่ว่าชาติใดภาษาใดเผ่าพันธุ์ใด สูงต่ำดำขาว ชีหรือหรือสวยงามเพียงใดก็ตาม จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ จะมีโรคภัยไข้เจ็บคอยรบกวนเบียดเบียน ตามอำนาจของกรรมวิภูษะ วิบากวิภูษะ บันดาลผลให้เป็นไป บางทีเกิดมาร่างกายพิกลพิการไม่สมประกอบบางคนเกิดมาวิกลจริต หาความสุขความเจริญไม่ได้ บางคนเป็นมาแต่กำเนิด บางคนก็มาเกิดเป็นในภายหลัง เนื่องจากมีกรรมบีบคั้นทรมานปรุงแต่งให้เป็นไปการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของมนุษย์เกิดขึ้นมีขึ้นตลอดเวลาตามกฎอนิจจังคือความไม่เที่ยงนาน ๆ ไปกลายเป็นแก่ชรา กำลังวังชาจะลดน้อยถอยลง

ขณะเดียวกันก็จะมีโรคภัยไข้เจ็บคอยรบกวนเบียดเบียนโรคหนึ่งหายไปโรคใหม่เกิดขึ้นแทน รักษาเยียวยากไม่หยุดไม่หย่อน ยิ่งแก่ชรา ยิ่งหนักหนาขึ้นไปอีกป่วยง่ายหายยาก และสุดท้ายทุกคนไม่ว่าชาติใด ภาษาใด ล้วนจะต้องตายจากกันไป เกิดเท่าใดตายเท่านั้น หลายคนคิดว่าตายแล้วสูญ คือไม่มีอะไร ทุกอย่างจบสิ้นไป คนคิดเช่นนี้เป็นคนเห็นตนครั้งเดียว คือ เห็นว่าตนเองหรือร่างกายเท่านั้น

จิตหรือใจหรือผู้รู้หรือมโนวิญญาณนั้นเป็นใคร ใช้เราหรือเปล่า ร่างกายเสื่อมสลายผุพังแล้ว เขาไปไหน ไปอย่างไร เป็นอย่างไรปกติวันที่ 3 หลังการตายเกิดขึ้น เขาจึงจะรู้ว่าตายแล้วสูญหรือไม่สูญ จบสิ้นหรือไม่จบสิ้นซึ่งเมื่อถึงวันนั้น แก่ไขอะไรไม่ได้แล้ว หหมดหวังหมดโอกาสที่จะใช้ร่างกายทำประโยชน์ให้ตนเองแล้ว น่าเสียดายมาก คนไม่ได้ศึกษาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ไม่เข้าวัดเข้าวาศึกษาปฏิบัติธรรมหมดโอกาสที่จะรู้จิตเห็นใจตนเองอย่างแจ่มชัด ทำให้เห็นผิด คิดผิด ทำผิด จากทำนองคลองธรรมหลายอย่างหลายประการมรรคผลนิพพาน ไม่ได้อยู่ในความหวังของเขาเลยคนส่วนใหญ่เห็นผิดกันอยู่เช่นนี้ (ขุททก. อฏฐก. (ไทย) 171-173)

เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจ หรือสร้างภูมิคุ้มกันให้บรรดาพุทธศาสนิกชนทั่วไป ซึ่งมีผลสืบเนื่องต่อการดำรงวิถีชีวิตมาอย่างต่อเนื่อง ที่มีพิธีการปฏิบัติปลีกย่อยตามศรัทธาความเชื่อที่แตกต่างกันออกไปตามภูมิภาคนั้น ๆ เช่น พิธีการสวดสะเดาะเคราะห์ การสวดสืบชะตา การบายศรีสู่ขวัญ การสวดบูชาพระเคราะห์ การปล่อยนกปล่อยปลา การปฏิบัติศีลภาวนา บรรพชา อุปสมบท การบวชเนกขัมมะศีลจารณี เพื่อบรรเทาความทุกข์จากภายนอกและสร้างพลังภายในให้เข้มแข็งเฉกเช่นกับการสวดบทมนต์สูตรในครั้งอดีตกาล

4. ตำนานการสวดบทรัตนปริตร

ตำนานการสวดบทรัตนปริตร ที่พระพุทธเจ้าทรงให้พระอานนทน์นำสวดเมื่อครั้งเกิด 'โรคระบาด' ในเมืองโวลาลี คือการเผยแผ่มาของตำนานบทสวด "รัตนสูตร" ไส้โรคภัยตั้งแต่สมัยพุทธกาล คือ รัตนสูตรปรบารภ 3 ประการ ณ เมืองไพศาลี อาณาจักรวัชช ในสมัยพุทธกาล เมืองไพศาลี หรือเวสาลี นครหลวงแห่งอาณาจักรวัชชี มีการปกครองระบอบสามัคคีธรรม (คล้ายกับลักษณะสาธารณรัฐในปัจจุบัน) เป็นเมืองที่มั่งคั่งอุดมสมบูรณ์มีประชาชนอยู่หนาแน่นมีกำแพง 3 ชั้น ซึ่งเรียกว่า "ตรีบุร" แต่ละชั้นห่างกันประมาณ 4 กิโลเมตร มีปราสาทอุทยาน สระโบกขรณีเป็นจำนวนมาก ทางตอนเหนือของเมืองไพศาลีมีป่าใหญ่เป็นพืดขึ้นไปทางเหนือจนจดทิวเขาหิมาลัย เรียกว่าป่ามหาวันมีผู้สร้างกุฎาคารศาลา (เรือนยอด) ถวายไว้เป็นที่ประทับพระพุทธเจ้า

ต่อมาเมืองไพศาลีเกิดข้าวยากหมากแพงฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าแห้งเหี่ยวตาย เกิดทุพภิกขภัยใหญ่และมีโรคระบาดพวกคนยากคนจนอดอยากล้มตายลงเป็นจำนวนมาก ชากศพถูกนำไปทิ้งไว้ นอกเมืองก็ส่งกลิ่นเหม็นตลบไปทพวกมนุษย์ก็พากันเข้าเมืองคนยิ่งล้มตายกันมากขึ้น เกิดอหิวาตกโรคตามมา

เมื่อเกิดภัย 3 ประการคือ ทุพภิกขภัย (ข้าวยากหามาแพง) อมนุษย์ภัย (ภัยจากพวกอมนุษย์) และ พยาธิภัย (ภัยที่เกิดจากโรคระบาด) ขึ้นในเมืองไพศาลีอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน กษัตริย์ลิจฉวีซึ่งมีจำนวนถึง 7,707 องค์ จึงให้ประชาชนประชุมพร้อมกันในสันฐาคาร (ห้องประชุมใหญ่) เพื่อร่วมกันพิจารณาถอดส่อง ความประพฤติของบรรดากษัตริย์ทั้งหลายว่า ได้ทำความผิดอันใดไว้จึงทำให้เกิดภัยต่าง ๆ ดังกล่าว

เมื่อไม่เห็นว่กษัตริย์ทั้งหลายทำความผิดมีโทษอันใดจึงหาทางระงับภัย 3 ประการนั้น โดยเห็นร่วมกัน ว่าควรกราบทูลนิมนต์พระพุทธเจ้า ซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่พระนครราชคฤห์ นครหลวงของอาณาจักรมคธ จึง ได้ส่งเจ้าลิจฉวี 2 องค์ เป็นทูตนำเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระเจ้าพิมพิสาร ณ พระนครราชคฤห์ กราบทูลเรื่องราวให้ทรงทราบ และกราบทูลของอนุญาตินิมนต์พระพุทธเจ้าเสด็จนครไพศาลี พระเจ้าพิมพิสารได้ ตรัสให้เจ้าลิจฉวีไปกราบทูลนิมนต์ด้วยพระองค์เอง

เจ้าลิจฉวีทั้งสองจึงได้ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าทรงรับนิมนต์แล้วจึงทูลขอเวลาตกแต่งหนทางตั้งแต่เมือง ราชคฤห์ ไปจนถึงฝั่งแม่น้ำคงคาเป็นระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร และโปรดให้สร้างวิหารไว้สำหรับพักตาม ระยะทางอีก 5 หลัง พระเจ้าพิมพิสารโปรดให้กั้นเขตฉัตร (ร่มขาว) ถวายพระพุทธเจ้า 2 คันและกั้นถวาย ภิกษุสงฆ์ที่ติดตามอีก 500 รูป รูปละ 1 คัน พระองค์ได้ตามเสด็จไปพร้อมด้วยข้าราชการบริวาร ทรงถวายเครื่อง สักการบูชา ของหอมและทรงบำเพ็ญกุศลถวายทานตลอดทางไปจนถึงฝั่งขวาของแม่น้ำคงคา และทรงส่ง ข้าราชการไปยังเมืองไพศาลีให้ทราบว่า บัดนี้พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาถึงฝั่งแม่น้ำคงคาแล้ว

พระเจ้าพิมพิสารโปรดให้จัดเรือ 2 ลำ ตรึง ขนानเข้าด้วยกันให้สร้างมณฑปขึ้นบนเรือขนาน แล้วกราบทูลนิมนต์พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นประทับ พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ 500 รูป พระเจ้าพิมพิสารทรง พระดำเนินลงไปในน้ำลึกจนถึงพระศอ (คอ) แล้ว ทรงกราบทูลพระพุทธเจ้าว่าพระองค์จะรอคอยอยู่ที่ ฝั่งแม่น้ำคงคานี้จนกว่าพระบรมศาสดาจะเสด็จ กลับ

ภาพจาก สารานุกรมวิกิพีเดีย

ทางเมืองไพศาลี ซึ่งตั้งอยู่ห่างฝั่งซ้ายของแม่น้ำคงคาขึ้นไปทางเหนือประมาณ 40 กิโลเมตร เมื่อทราบ ข่าวว่าพระพุทธเจ้าทรงรับนิมนต์แล้ว ก็เตรียมปราบทางให้ราบเรียบตั้งแต่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำคงคาไปจนถึงเมือง ไพศาลี และสร้างวิหารประจำไว้จำนวน 3 หลัง เตรียมทำการบูชาเป็น ๒ เท่าของพระเจ้าพิมพิสารที่ทรงทำ มาแล้ว เรือขนานนำพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ 500 รูป มาในแม่น้ำคงคาเป็นระยะทาง 16 กิโลเมตร ก็ถึงเขต เมืองไพศาลี บรรดากษัตริย์ลิจฉวีก็พากันลุลยนำลงรับเสด็จพระพุทธเจ้าในแม่น้ำคงคาถึงพระศอเช่นกัน

ครั้นเรือขนาบเทียบถึงฝั่ง พอพระพุทธเจ้าทรงยกพระบาทแรกอย่างเหยียบฝั่งแม่น้ำคงคา กลุ่มเมฆมหิมาซึ่งแผ่กระจายตั้งเค้ามืดมืดก็บังดาลให้ฝนตกลงมาทำใหญ่ น้ำฝนไหลนองท่วมพื้นดินระดับน้ำสูงถึงเข้าข้างถึงสะเอวบ้าง ถึงคอบ้าง พัดพาเอาซากศพลอยลงแม่น้ำคงคาไปหมด ทำให้ภาคพื้นดินบริสุทธิ์สะอาดโดยทั่วไป (พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ.9), 2542: 10-12)

บรรดาภิกษุสงฆ์ทั้งหลายก็นำเสด็จพระบรมศาสดาและภิกษุสงฆ์ 500 รูปเข้าพัก ณ วิหารที่สร้างไว้ แล้วถวายทานมากมายเป็น 2 เท่าของพระเจ้าพิมพิสาร ให้ทางเสวตฉัตรกันถวายพระพุทธเจ้า ๔ คันกันถวายพระภิกษุสงฆ์รูปละ 2 คัน นำเสด็จพระพุทธดำเนินเป็นเวลา 3 วัน ก็ถึงพระนครไพศาลี ขณะนั้นพระอินทร์ได้เสด็จพร้อมด้วยเหล่าทวยเทพมาชุมนุมอยู่ด้วย ทำให้พวกอมมนุษย์ กรงกลัวอำนาจพากันหลบหนีไป

พระพุทธเจ้าเสด็จถึงประตูเมืองไพศาลีในเวลาเย็น ได้ตรัสให้พระอานนท์เรียน "รัตนสูตร" เพื่อเดินจาริกทำพระปริตไปในระหว่างกำแพง 3 ชั้น (ตรีบุร) ในเมืองไพศาลีกับบรรดาภิกษุสงฆ์แล้วตรัส "รัตนสูตร" ขึ้นในกาลครั้งนั้น ที่เรียกพระสูตรนี้ว่า "รัตนะ" เพราะหมายถึง พระรัตนตรัย คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ

เมื่อพระอานนท์เรียนรัตนสูตรจากพระพุทธเจ้าแล้ว ก็เอาบาตรของพระพุทธเจ้าใส่น้ำถือไปยืนที่ประตูเมือง พลากรำลึกถึงพระพุทธคุณตั้งแต่ทรงตั้งความปรารถนาที่จะได้บรรลุพระโพธิญาณ จนถึงทรงแสดงพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตรและโลกุตตรธรรม 9 (คือมรรค 4 ผล 4 และนิพพาน 1) แล้วเข้าไปภายในพระนครเดินทำพระปริตไปในระหว่างกำแพงเมือง 3 ชั้น ทำให้พวกอมมนุษย์ที่ยังหลงเหลืออยู่ข้างพากันหนีออกจากเมืองไปหมด พวกชาวเมืองจึงออกจากบ้านของตนถือดอกไม้และของหอม พากันตามบูชาพระอานนท์แห่ล้อมท่านมา พระอานนท์เดินทำพระปริตไปทั้งสิ้น

ประชาชนชาวเมืองไพศาลีได้พร้อมใจกันตกแต่งสังฆาคาร กลางพระนคร ด้วยของหอมและผูกพาดานประดับด้วยรัตนชาติ จัดตั้งอาสนะสำหรับพระพุทธเจ้า แล้วเชิญเสด็จพระบรมศาสดามาประทับในสังฆาคาร พระภิกษุสงฆ์และภิกษุสงฆ์ลิจฉวี ตลอดจนประชาชนชาวเมืองไพศาลี ได้พากันมานั่งล้อมพระพุทธเจ้า พระอินทร์พร้อมเทพบริวารก็มาเฝ้าด้วย ครั้นพระอานนท์ทำพระปริตอารักขาทั่วพระนครแล้วก็กลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้า พระบรมศาสดาจึงตรัสรัตนสูตรอีกครั้ง หนึ่งรวม 14 คาถา แล้วพระอินทร์ได้ผูกคาถา (ฉันท) ต่ออีก 3 คาถา

พระพุทธเจ้าได้ประทับอยู่ที่เมืองไพศาลี และตรัสเทศนารัตนสูตรทุกวันรวม 7 วัน เมื่อทรงเห็นว่าภัยทุกอย่างสงบเรียบร้อยแล้วจึงตรัสลาภิกษุสงฆ์และชาววัชชีทั้งหลายเสด็จกลับราชคฤห์ครั้งนี้ มีประชาชนมาบูชาสักการะถวายแก่พระองค์เป็นการยิ่งใหญ่ เรียกว่า "คังโคโรหณสมามคม" คือการชุมนุมใหญ่ในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงแม่น้ำคงคา

5. สงครามโรคกับ สวดบทรัตนสูตร” ไล่โควิด-19

ในขณะที่มวลมนุษยทั้งโลกผจญภัย “สงครามโรค” อย่างหนัก คือ การเผชิญกับโรคระบาดไวรัสที่เริ่มจากเมืองอู่ฮั่น (มณฑลหูเป่ย์) ประเทศจีน หรือโรค Coronavirus ซึ่งต่อมาเรียกว่า “โควิด-19” นั้นแหละ โรคโควิด-19 ที่กำลังระบาดหนักอยู่ขณะนี้ เห็นจะเทียบได้กับ “สงครามโลก” ที่เดียว เพราะก่อผลกระทบเสียหายถึงทรัพย์สินและชีวิตมนุษย์ไปมากมายไปทั่วโลก มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าในทุก ๆ 100 ปี มีโรคระบาดใหญ่เกิดขึ้นในโลกครั้งหนึ่ง เขาว่า การเกิดโรคระบาดเป็นการทำความสะอาดขยะมนุษย์ (Human Clean Sweep) โลกนั่นเอง ระยะ 100 ปี มีข้อมูลหลักฐานประกอบ ที่ว่านั่น ดังนี้

ปี ค.ศ. 1720 (พ.ศ. 2263) เกิดกาฬโรค

ปี ค.ศ. 1820 (พ.ศ. 2363) เกิดอหิวาตกโรค

ปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463) เกิดไข้หวัดใหญ่

ปี ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) เกิดโรคโควิด-19 (Corona virus)”

ตัวอย่างประกอบบทสวดรัตนสูตร 6 ตัวอย่าง พอสังเขป ดังนี้

บทที่ 1 “ยานีธ ภูตานิ สภาคตานิ ภูมมานิ วา ยานิว อนตลิกเข สพเพว ภูตา สุมนา ฆวนตุ อโทปิ สกกจจ สุนนตุ ภาสิดิ ฯ”

แปลว่า “ภูต (วิญญาณที่เกิดเป็นชีวิตแล้ว) ทั้งหลายเหล่าใด ไม่ว่าจะอยู่บนพื้นดิน หรืออยู่ในอากาศ (อวกาศ) ก็ขอให้ตาย ณ ที่นี้ ขอให้ภูตทั้งหมดจงมีน้ำใจดีฟังคำกล่าว (ในรัตนสูตร) ด้วยความเคารพ ” และคำว่า “ภูต” (ในรัตนสูตรนี้) หมายถึง สัตว์โลกในปรโลก ซึ่งเป็นชีวิตหนึ่ง แปลจากคำว่า “ภูตานิ” ส่วนอมมนุษย์ (ภูต) ที่อยู่บนพื้นดิน แปลจากคำว่า “ภูมมานิ” (ซึ่งไทยเรารู้ว่าเป็นพระภูมิเจ้านั้นนักรบมัง) และอมมนุษย์ที่อยู่ในอากาศ แปลจากคำว่า “อนตลิกเข คำว่า อนตลิกเข นี้ มักจะแปลกันว่าในท้องฟ้า แต่ความจริง รวมไปถึง “อวกาศ” ด้วย) เป็นต้น

บทที่ 2 “ตสฺมา หิ ภูตานิ สาเมถ สพเพ เมตตํ กโรถ มานุสฺสียา บขาย ทิวา จ รตโต จ นรณติ เย พลี ตสฺมา หิ เน รกฺขถ อปฺมตฺตา ฯ”

แปลว่า “ฉะนั้น ภูตทั้งหลายเอ๋ย ขอท่านจงฟัง ขอให้ท่านเป็นมิตรกับชาวมมนุษย์ หม่อมมนุษย์ที่น่าเครื่องพลีกรรม (สิ่งของและอาหารที่นำมาทำบุญ) แก่พวกท่าน ทั้งในกลางวัน และกลางคืน ท่านทั้งหลายจงปกป้องคุ้มครองพวกมนุษย์ เหล่านั้น อย่าได้ประมาท (อย่าลืม)”

บทที่ 3 “ยํ ภิกฺขุ วิตฺติ อธิ วา ทุริ วา สคฺเคสุ วา ยํ รตนํ ปณฺธิตํ นโน สม อตฺถิ ตถาคเตน อิทมปิ พุทฺเธ รตนํ ปณฺธิตํ ฯ”

แปลว่า “ทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือรัตนะ (ของมีค่า) อันดงามสูงส่ง ในโลกนี้หรือในโลกอื่น หรือในสวรรค์ชั้นใด ๆ ก็ตาม ที่จะเสมอด้วยพุทธรัตนะ (หมายถึง พระพุทธเจ้า) ไม่มีเลย ด้วยสัจจะ (สัจจวาจา) นี้ขอความสวัสดิ์ (ความปลอดภัย) จงเกิดมี” (ตั้งแต่พระคาถาบทที่ 3 ถึงบทที่ 14 กล่าวถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นรัตนะอย่างไร คือมีคุณค่าอย่างไร ขอแสดงรวม (พร้อมทั้งคำแปล) ดังนี้

บทที่ 4 “ขย วิราคํ อมตํ ปณิตํ ยทชฌคา สกยมนี สมานิตो न तेन ธมฺเมน สมตฺถิ กิณฺณิ อิทฺมปิ ธมฺเม รตนํ ปณิตํ เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ”

แปลว่า “พระธรรม (คำสอนของพระพุทธเจ้า) อันเป็นที่สิ้นกิเลส สิ้นราคะ เป็นอมตะ มีคุณค่าสูงส่ง ซึ่งพระพุทธเจ้าผู้มีจิตเป็นสมาธิทรงบรรลุแล้ว ไม่มีคำสอนใดๆ เสมอเหมือนด้วยสัจจวาจา นี้ขอความสวัสดิ์ จงเกิดมี”

บทที่ 5 “ยมพุทธเสฏฺโฐ ปริวณณียี สุจฺจิ สมาธิมานนตริกญฺญมา หุ สมาธินา เตน สโม น วิชชติ อิทฺมปิ ธมฺเม รตนํ ปณิตํ เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

แปลว่า “สมาธิ อันพระพุทธเจ้าทางสรรเสริญว่าเป็นสิ่งอันบริสุทธิ์หมดจดที่เรียกกันว่า อานันตริกสมาธิ ไม่มี สมาธิชนิดใดๆ เสมอเหมือน ด้วยสัจจวาจา นี้ขอความสวัสดิ์ จงเกิดมี” (“อานันตริกสมาธิ” หรือ “อนนตริกสมาธิ” หรือ “อนนตริย สมาธิ” หมายถึงสมาธิเพื่อการตรัสรู้ เพื่อสิ้นกิเลส เป็นสมาธิเพื่อวิปัสสนา (เพื่อพิจารณาเห็นแล้วในทุกข์) เป็นสมาธิที่พระพุทธเจ้า ทรงยกย่องว่า ยอดเยี่ยมกว่าสมาธิ อื่นใด)

ตั้งแต่พระคาถาบทที่ 6 ถึงบทที่ 14 กล่าวถึงพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ ขอแสดงทั้งพระคาถาภาษาบาลีและคำแปล รวมกัน ตามลำดับ ดังนี้

บทที่ 6 “เย ปุคฺคลา อฏฺฐสฺสํ ปสฺสตา จตตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนติ เต ทกฺขิณฺเอยยา สุคตสฺส สวากา เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺปมานิ อิทฺมปิ สงฺฆे รตนํ ปณิตํ เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุฯ”

แปลว่า “พระอริยบุคคล 8 จำพวก ที่สัตบุรุษทั้งหลายยกย่องเชิดชู ท่านเหล่านั้นเป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้า คู่ควรแก่การบำเพ็ญให้ท่าน ท่านที่ท่านถวายแก่พระอริยสาวก มีอานิสสงส์มากด้วยสัจจวาจา นี้ขอความสวัสดิ์ จงเกิดมี” (โปรดสังเกตว่า พระพุทธเจ้าให้ความสำคัญแก่พระสาวก(พระสงฆ์)

อย่างไรก็ตาม ในพระคาถา “รตนสูตร” นี้ มีฉบับเต็ม ตามภาษามคธหรือบาลี ที่นำเสนอไว้ ดังที่พระสงฆ์ใช้เจริญพระพุทธมนต์ในงานมงคลทั่ว ๆ ไป ดังนี้

ยังกิญฺจิ วิตตัง อีธะ วา หุรัง วา สักเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณิตัง นะ โน สะมัง อตฺถิ ตะถาคะเตนะ อิทฺมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณิตัง เอเตนะ สัจฺเจนะ สุวตฺถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณิตัง ยะทชฌนฺคา สักกะมนี สะมาหิตो นะ เตนะ ธมฺเมน สะมตฺถิ กิณฺณิ อิทฺมปิ ธมฺเม ระตะนัง ปะณิตัง เอเตนะ สัจฺเจนะ สุวตฺถิ โหตุ ฯ

ยัมพุทธะเสฏฺโฐ ปะริวณณียี สุจฺจิง สะมาธิมานนตริกญฺญมาหุ สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ อิทฺมปิ ธมฺเม ระตะนัง ปะณิตัง เอเตนะ สัจฺเจนะ สุวตฺถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัฏฐา จัตตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนติ เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ

เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทัพเพนะ นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
ลัทธา มุธา นิพพุตัง ญะชัณเภา อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยะถินทะขีโล ปะฐะวีง สีโต สียา จะตุพพิ วาเตภิ อะสัปปะกัมปิโย ตะถูปะมัง สัปปุริสสัง วะทามิ โย อะ
ริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย อะริยะสัจจานิ วิภาเวยันติ คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ ภิญาปิ เต โหนติ ญัสสัปปะมัตตา นะ เต
ภะวัง อัญญะมะมาทียันติ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

สหาวิสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเยะ ตะยัสสุ ธัมมา ชะหิตา ภะวันติ สักกายะทิกุญฺฐิ วิจิกิฉิตฺถุจะ สีลพพะ
ตัง วาปิ ยะทตฺถิ ภิญฺจิ จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต ฉะ จาภิฐานานิ อะภัพโพ กาตุง อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ภิญาปิ โส กัมมัง กะโรติ ปาปะตัง กาเยนะ วาจาเยนะ เจตะสา วา อะภัพโพ โส ตัสสะ ปะฏิฉะทา
เย อะภัพพะตา ทิกุญฺฐะปะทัสสะ วุตตา อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

วะนัปปะคัมพะ ยะถา ผุสสิตักเค คิมหานะมาเส ปะฐะมัสมิง คิมเห ตะถูปะมัง ธัมมะวะรัง อะเทสะยิ
นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตายะ อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

วะโร วะรัญญุ วะระโท วะราหะโร อะนุตตะโร ธัมมะวะรัง อะเทสะยิ อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง วิรัตตะจิตตาเยติเก ภะวัสมิง เต ชีณะพีชา อะวิรุฬ्हินฺหา นิพพาน
ติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ ภูมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง พุทธัง
นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ ภูมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง ธัมมัง
นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ ภูมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง สังฆัง
นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ (พระสิริชัยโสภณ (ณรงค์ ปภสสโร, ป.ธ. 4, น.ธ. เอก), 2535: 59-63)

6. บทสรุป

วิถุสงสารกับไวรัสโควิด 19 ให้บทเรียนอะไรแก่ชีวิตมนุษย์ กับการเปิดตำนาน 'รัตนปริตร' ที่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงให้พระอานนท์ นำสาวดเมื่อครั้งเกิดโรคระบาดในเมืองไวสาลี เพื่อให้เมืองไว
สาลีรอดพ้นจากโรคระบาด "รัตนปริตร" คือ ปริตรที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย แล้วอ้างคุณนั้นมาพิทักษ์

คุ้มครองให้มีความสุขดี มีประวัติเล่าว่า ในสมัยหนึ่ง เมืองเวสาลีเกิดฝนแล้ง ขาดแคลนอาหาร มีคนอดอยากล้มตายมากมาย ชากศพุกโยนทั้งนอกเมือง พวกอมนุษย์ได้กลืนศพุกพากันเข้ามาในเมือง ทำอันตรายคนให้ตายมากขึ้น และยังเกิดอหิวาตกโรคระบาดอีกด้วย ทำให้เมืองเวสาลีประสบภัย 3 อย่าง ได้แก่ ทุพภิกขภัย คือ ข้าวยากหมากแพง, อดนุสสภัย คือ อดมนุษย์และโรคภัย คือ โรคระบาด ในขณะที่นั้นชาวเมืองคิดว่า เมืองนี้ไม่เคยเกิดภัยพิบัติเช่นนี้ถึง 7 รัชสมัย จึงกราบทูลเจ้าผู้ครองนครว่า ภัยนี้อาจเกิดจากการที่พระองค์ไม่ทรงธรรม เจ้าผู้ครองนครจึงมีรับสั่งให้ชาวเมืองประชุมกันพิจารณาหาโทษของพระองค์ แต่ชาวเมืองไม่สามารถพิจารณาหาโทษได้ ทั้งหมดจึงปรึกษากันว่าควรจะนิมนต์ศาสดาองค์หนึ่งมาดับทุกข์ภัยนี้ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์เดียรถีย์ บางคนกล่าวว่าควรนิมนต์พระพุทธเจ้า ในที่สุดทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า ควรนิมนต์พระพุทธเจ้าให้เสด็จมาโปรด ดังนั้น จึงได้ส่งเจ้าลิจจวิสองพระองค์มาทูลนิมนต์เพื่อระงับภัยพิบัตินั้น

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จถึงเมืองเวสาลี พระอินทร์พร้อมด้วยเทพบริวารเป็นอันมากได้มาเฝ้าในสถานที่นั้น ทำให้พวกอมนุษย์ต้องหลบหนีออกจากเมือง จากนั้นพระพุทธองค์ทรงสอนพระปริตรนี้แก่พระอานนท์ และรับสั่งให้ท่านสาธยายรอบเมืองที่มีกำแพงสามชั้นตลอดสามยาม พวกอมนุษย์ที่ยังเหลืออยู่ได้หลบหนีไปหมด เพราะกลัวอำนาจพระปริตร ครั้นอมนุษย์หนีไปและโรคระบาดสงบลงแล้ว ชาวเมืองได้มาประชุมกันที่ศาลากลางเมือง และได้นิมนต์พระพุทธองค์เสด็จมายังเมืองนี้ ในเวลานั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสรัตนปริตรนี้แก่พุทธบริษัทที่มาประชุมกันในที่นั้น อนึ่ง สามคาถาสุดท้าย คือคาถา 16, 17, 18 เป็นคาถาที่พระอินทร์ตรัสขึ้นเองโดยดำริว่า พระพุทธเจ้าทรงกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างสัจจาจากที่กล่าวถึงคุณของพระรัตนตรัย เราก็ควรจะกระทำให้ชาวเมืองประสบสุข โดยอ้างคุณของพระรัตนตรัยเช่นกัน ฉะนั้น พระอินทร์จึงได้ตรัสสามคาถาเหล่านั้น

7. เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ.9). (2542). *ภัยในวัฏสงสาร วิปัสสนากรรมฐาน* ภาค 2. วัดยานนาวา ถนนเจริญกรุง แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ.
- พระราชมุนี (ป. อ. ปยุตโต). (2528). *พจนานุกรมฉบับพุทธศาสน์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสิริชัยโสภณ (ณรงค์ ปภัสโร, ป.ธ. 4, น.ธ. เอก). (2535). *มนต์พิธี*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). *พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.